

In gesprek met een aandachtsfunctionaris gastouderbureau

Op een bijeenkomst over de verbeterde meldcode kindermishandeling en de nieuwe rol van Veilig Thuis in het najaar 2018 in Den Haag komen we in contact met Vanessa, eigenaresse van een gastouderbureau.

Vanessa heeft brede ervaring als het gaat om gesprekken voeren met gastouders en ouders over zorgen die er bestaan aangaande de zorg voor en ontwikkeling van kinderen. Deze zorgen zouden namelijk weleens indicatie kunnen zijn dat er méér aan de hand is, bijvoorbeeld kindermishandeling.

We hebben haar een aantal vragen gesteld hierover.

Vanessa doet samen met een andere collega het bemiddelingswerk. Dat houdt in dat ze beiden de intakes doen, bezoeken afleggen, evaluaties uitvoeren, trainingen aanbieden, controles uitvoeren etc. Er zijn 30 gastouders aangesloten en er zijn 230 overeenkomsten met ouders. De meeste gastouders werken alleen via het gastouderbureau van Vanessa.

Opleiding aandachtsfunctionaris

Vanessa en haar collega zijn beide aandachtsfunctionaris. Ze heeft in 2011 de opleiding tot aandachtsfunctionaris gevolgd bij JSO (expertisecentrum voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding). Ze vond het noodzakelijk om deze opleiding te volgen; ze had handvatten nodig om beslagen ten ijs te komen. Het voeren van moeilijke gesprekken en het doen van een melding bij Veilig Thuis is gewoon lastig. Het weten van de ins en outs helpt. Ze volgt nu één keer per jaar bijscholing. Ze bespreken dan de nieuwe ontwikkelingen en ook casuïstiek komt aan de orde.

Per kwartaal besteedt Vanessa zo'n 10 à 15 uur aan gesprekken voeren met gastouders en ouders, meekijken bij de gastouder en zo nodig bellen met Veilig Thuis.

Zorgelijke signalen

Vanessa onderhoudt goed en intensief contact met 'haar' 30 gastouders. Ze wordt 1 à 2 keer per maand gebeld door een gastouder over zorgelijke signalen. Meestal nadat er een training (meldcode) is geweest, of bijvoorbeeld na voortgangsgesprekken. Ook wanneer Vanessa een filmpje over het onderwerp kindermishandeling naar haar gastouders heeft gestuurd om het onderwerp weer even onder de aandacht te brengen weten de gastouders haar te vinden. Ze spreekt haar gastouders heel vaak en vraagt er dan ook actief naar: wat speelt er? Wat moeten we nog bespreken? Ook biedt ze de gastouders hulp aan: zullen we met je meekijken? Ga je er zelf even goed naar kijken?

Zorgelijke situaties

In de afgelopen jaren heeft ze een aantal zorgelijke situaties mee gemaakt. Zo vond een gastouder harddrugs in het tasje van een kind. Er was een kindje dat op een naakte pop ging liggen en bewegingen maakte die niet oké waren. En er werd een kindje achtergelaten bij de gastouder, de moeder was zonder iets te zeggen naar Engeland vertrokken voor een aantal weken.

Afgelopen maand was er een nieuw kindje geplaatst bij een gastouder en dat kindje bleek een bepaalde ziekte te hebben dat ze niet wisten. Wel zagen ze bij de gastouder allemaal signalen die zorgelijk waren. De ouders waren vergeten de gastouder te informeren over deze ziekte. Vanessa heeft toen samen met de gastouder de meldcode gestart en zijn ook al snel met ouders in gesprek gegaan. Toen kwam alles op tafel.

Signaleren, documenteren, bespreken en afsluiten

Bij Vanessa zitten de stappen van de meldcode in het achterhoofd, ze weet wat ze moet doen. Het signaleren en documenteren gebeurt altijd. In de meeste gevallen kan zij de meldcode sluiten in stap 3 van de meldcode ('gesprek met ouder en eventueel het kind').

Verwaarlozing

Wat ze het meeste ziet is verwaarlozing: kindjes die worden gebracht met volle luiers, kindjes die niet gegeten hebben wanneer ze worden gebracht of geen eten bij zich hebben. Ook ziet ze ouders die geen interesse in het kind laten zien, de knutselwerkjes al direct bij de gastouder in de klike gooien. En tegenwoordig ook heel veel scheidingen die voor kinderen behoorlijk heftig zijn. Gezinnen met financiële problemen komen ook steeds meer voor.

Veilig Thuis bellen

In 2018 heeft Vanessa zes keer met Veilig Thuis gebeld, in de meeste gevallen om (anoniem) advies te vragen. Ze heeft twee keer een melding gedaan bij Veilig Thuis. De laatste keer ging het om een situatie met een alleenstaande moeder met een kindje van nog geen één jaar oud. Zij woonde bij haar moeder maar werd uit huis gezet. Daarna woonde ze bij haar oma in. Moeder kreeg een nieuwe vriend en is naar Rotterdam vertrokken. Moeder had dus geen eigen huis en het kindje werd steeds meegenomen naar de verschillende adressen. Het kindje werd ook niet regelmatig bij de gastouder gebracht.

Vanessa heeft samen met de gastouder diverse gesprekken met moeder gevoerd om de zorgen te bespreken. Uiteindelijk heeft ze aan moeder uitgelegd dat ze gingen melden bij Veilig Thuis om haar zo te helpen. Ze wilde kijken of moeder een casemanager kon krijgen en dan bijvoorbeeld een urgentieverklaring voor een eigen plek kon bemachtigen. Ook wilden ze hulp voor het op een rij zetten van de financiën, iemand anders dan een familielid. Vanessa had hier al meerdere keren met moeder over gesproken. Vanessa voert zo'n gesprek altijd samen met de gastouder. Ze kiest altijd voor een rolverdeling: de gastouder is veilig en Vanessa is de bringer van het 'slechte nieuws'. Achteraf bleek moeder weer zwanger te zijn, dat wisten ze niet. Moeder is vertrokken bij de gastouder. Vanessa heeft wel een melding gedaan bij Veilig Thuis.

Vanessa heeft nu helaas geen contact meer met de familie van deze moeder. Veilig Thuis heeft een terugkoppeling gegeven dat ze contact hadden gehad met de oma en de moeder en dat ze tot de conclusie waren gekomen dat het kindje veilig was.

De moeilijke kant

Aandachtsfunctionaris zijn vindt Vanessa belangrijk. Ze hoopt dat ze een verschil kan maken. En ook de gastouders bewust kan maken dat ze samen de problemen tijdig kunnen tackelen: dat de kindjes echt gezien worden en veilig zijn. Het geeft haar een goed gevoel te weten dat ze ouders en kinderen kan helpen. Geen wijzende of veroordelende vinger. Mensen op tijd op het juiste pad te zetten. Vanessa vindt: hoe langer je wacht, hoe moeilijker het wordt. Wat ze lastig vindt aan de rol van aandachtsfunctionaris is dat het spannend blijft om met ouders in gesprek te gaan. Ze houdt in haar achterhoofd dat mensen meestal niet expres mishandelen. Je gaat in het privéleven van mensen wroeten en je bezig houden met hun levens, dat is heel confronterend voor ouders en je weet nooit hoe ze erop zullen reageren. Daarnaast is er de angst de kindjes kwijt te raken.

Vanessa vindt bewustwording heel erg belangrijk. Bewustwording bij alle mensen, niet alleen kinderopvangprofessionals. Wat als het jouw kind is, wat als het jou gebeurt is? Jouw familie? Wat als... en je hebt geen actie ondernomen? Dat vergeef je jezelf toch nooit?